

Sayın Başkan, Değerli Meclis üyeleri, hepinizi şahsım ve Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle hepinize en kalbi duygularla teşekkür etmek istiyorum. Eşimin gerek hastalığı süresince gerekse vefatından sonra gösterdiğiniz yakın ilgiye minnettarım. Allah sizlere sağlıklı ve huzurlu bir ömür versin. Bu vesileyle sevgili eşimi de bir kez daha rahmetle anıyorum.

Değerli meclis üyeleri,

Pandemi maalesef yaşantımızı ciddi bir biçimde etkilemeye devam ediyor. Bir süre daha bu zorluklarla yaşamaya devam edeceğimiz gibi gözüküyor. Ancak dünyada aşıyla ilgili gelişmeler de umudumuzu artırıyor. Umarım bir araya gelerek toplantı yapacağımız günlere yakında ulaşırız.

İzninizle makroekonomik gelişmelerle ilgili değerlendirmeler yaptıktan sonra bazı tespit ve önerilerimi de sizinle paylaşmak istiyorum;

Pandemi sonrası toparlanma hızlı bir şekilde devam ediyor. Hem sanayi üretimi hem de perakende satışlar eylül ayı rakamları ile salgın öncesi seviyesinin üzerine çıktı. Sanayi üretiminde üçüncü çeyrekte yıllık %8,4, perakende satışlarda ise %9'luk bir artış var. Ciro endeksinde ise hizmet sektörü hariç tüm sektörlerde salgın öncesi rakamlara ulaşıldı.

Ekim ayı PMI endeksindeki yukarı yönlü ivmelenme, hem sanayi hem de perakende satışlarda yukarı yönlü hareketi güçlendiriyor. Üçüncü çeyrekte ise güçlü bir büyüme performansı bekleniyor. Özellikle kredi genişlemesi ve öncü göstergeler olan sanayi üretim endeksinde üçüncü çeyrekte yukarı yönlü ivmelenme, güçlü büyümeye işaret ediyor. Üçüncü çeyrekte %8'lik bir büyüme performansı görme ihtimalimiz oldukça yüksek.

Son dönemde, Merkez Bankası'nın parasal sıkılaştırma politikası ve ardından kredi hacminin daralmasının üretim üzerine yansımalarını görebiliyoruz. Merkez Bankası'nın sıkılaştırma politikalarına devam edeceğine ilişkin politika adımları son çeyrekte büyüme dinamiklerini olumsuz yönde etkileyecektir.

Dördüncü çeyrekte ivmelenme azalsa da pozitif bir büyüme göreceğimizi düşünüyorum. Yılsonunu ise, %1'e yakın bir büyüme ile kapatma ihtimalimiz yüksek.

Diğer taraftan, enflasyon ekonominin en önemli sorunlarında biri olmaya devam ediyor. Eylül ayında %11,89 olarak gerçekleşen enflasyonun, gelecek aylarda artma eğilimine girmesi muhtemeldir. Özellikle kura dayalı temel mal enflasyonu artmaktadır. Dolar kurunun son bir yılda %25 oranında artması, enflasyon eğilimlerini bozmaya devam etmektedir. Özellikle önümüzdeki dönem mevsimsel etkilerin ortadan kalması ile gıda enflasyonundaki baskı, enflasyonu yukarı yönlü zorlayacaktır.

Üretimimiz yüksek oranda ithalata bağlı olduğu için, kur artışı ithal edilen ara malı ve sermaye mali fiyatlarının artmasına, üretim maliyetlerinin yükselmesine ve böylece enflasyon beklentilerinin artmasına neden olmaktadır

Diğer yandan işsizlik Türkiye'nin en acil çözüm gerektiren ve en ağır yapısal iktisadi problemi olarak karşımızda durmaktadır. 2020 yılının Ağustos ayı itibariyle mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı %13,2, tarım dışı işsizlik oranı %15,7, genç işsizlik oranı ise %26,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu oranlar, küresel ortalamaya (2019 tahmini %4,9), gelişmiş ülke oranlarına ve gelişmekte olan ülkelerin ortalamalarına kıyasla dramatik ölçüde yüksektir.

Özellikle genç işsizliğinin ulaştığı düzey, ekonomik ve sosyal duruma ilişkin en karamsar göstergelerden birini teşkil etmektedir. Bu noktada, sanayi istihdamını önemli ölçüde artıracak acil politika uygulamalarının gerekliliğini vurgulamak yerinde olacaktır.

Burada diğer verilerden ayrılan değişken, tüketici güven endeksindeki olumsuz tablo. Vaka sayısının artması insanların moralinin bozulması ne yazık ki tüketici güven endeksine olumsuz yansımış durumda.

Değerli Meclis Üyeleri,

Geçtiğimiz haftalar içinde ekonomi yönetiminde önemli değişiklikler meydana geldi. Hem Hazine ve Maliye Bakanımıza, hem de Merkez Bankası Başkanımıza yeni görevinde başarılar diliyorum. Her ikisi de deneyimli, reel sektörü yakından bilen geçmişte sık sık bir araya geldiğimiz tecrübeli bürokratlardır. Yeni görevlerinde de başarılı olacaklarına inanıyorum.

Son haftalarda hem içerde hem de dışarda yaşanan gelişmeler, gelecek günlerde ekonomik ve siyasi beklentilerin yönünü belirleyecek gibi gözüküyor. Ekonomi yönetimindeki bu değişim, piyasalar açısından olumlu algılandı.

Bu değişikliklerle, ekonomide olumlu havanın devam edebilmesi için MB sadeleşme adımlarına devam etmesi, piyasa ile güçlü iletişim kurması, doğru yönlendirmesi ve piyasasının önünde olması gerekiyor. Merkez Bankası'nın bağımsız bir şekilde fiyat istikrarına odaklanması, güçlü stratejik ve sektörel planların yapılması, özellikle de fiyat istikrarının sağlanmasından kısa vadeli çözümler yerine uzun vadeli çözümlere odaklanıp ve enflasyonun kalıcı olarak düşürmek üzerine politika tercihleri ortaya koyması gerekmektedir.

Merkez Bankası başkanımız zor bir dönemde görevine başladı. İlk toplantısında piyasaların da beklentisi doğrultusunda 475 baz puanlık artışla politika faizini %15 seviyesine yükseltti. Bu faiz artırımını mevcut konjonktürde gereklilik arz etmesine rağmen, reel sektörün likiditeye ulaşma maliyetlerini önemli ölçüde arttıracaktır. Faiz artışlarının ekonominin yavaşlamasına neden olacağını biliyoruz.

Önümüzdeki dönemde uygulamaya konulacak yapısal reformlar ile birlikte, yeniden düşük faizli ortama ulaşacağımızı umut ediyorum.

Diğer yandan Cumhurbaşkanımızın geçtiğimiz haftalarda yaptığı yargı ve ekonomiyle ilgili reform mesajlarının önemli olduğunu düşünüyorum. Fetö sürecinde yargıyla ilgili maalesef çok kan kaybettik. Telifisi zaman alıyor ama hızla buradaki sorunları çözmeliyiz. Yargı sisteminin gözden geçirilerek daha hızlı, daha adil karar alınabilecek noktaya getirilmesi gerekmektedir. İş dünyasıyla ilgili yargılamaların da daha hızlı yapılabilmesi ve mağduriyetlere yol açmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Ekonomiyle ilgili bazı adımların atılması da önemli. Türkiye'nin en büyük sorunu cari açık. Üretim yapımızı bir an önce değiştirmeye odaklanmalıyız, özellikle de sanayi üretiminde dışa bağımlılığı azaltılmış bir yapıya dönmemiz gerekiyor. Ülke ekonomisinde dışa bağımlılığı azaltılmasının yolu da yerli üretimden geçmektedir. Yerli ve milli bir sanayi için ileri seviyede bir teknolojik dönüşüm politikası ortaya koymamız gerekir. Tabi bunun için işgücümüzün niteliğinin yükselmesi gerekiyor.

Ama öncesinde topyekün bir zihniyet değişikliğine ihtiyacımız var. Hem kamu alımlarında hem kişisel tercihlerimizde Türkiye'de üretilen ürünleri kullanmamız gerektiğini düşünüyorum. Firmalarımızın karlılığını artırmak zorundayız. Çünkü firmalarımız böyle büyüyecek ve kendini geliştirecek. Ayrıca firmalarımızın bölünmesini önleyecek, markalaşarak büyümelerini teşvik edecek yeni yatırım yapmasına imkân sağlayacak mekanizmalara da ihtiyacımız var.

Değerli Meclis Üyeleri,

Geçtiğimiz hafta TOBB tarafından düzenlenen ve Cumhurbaşkanımızın katılımıyla gerçekleştirilen Türkiye Ekonomi Şurası'na video konferans yöntemiyle katılarak bir konuşma yaptım. Ekonomi yönetiminin de tam kadro bulunduğu toplantıda, kısa zaman dilimi içinde de olsa bazı sorunları aktarma fırsatı buldum. Daha önce sizinle ve ekonomi yönetimiyle paylaştığım ikame para önerimizi de tekrar Sayın Cumhurbaşkanımıza arz ettim.

Bildiğiniz gibi pandemi sürecinde birçok tedbir alındı, bu tedbirlerle borçlarımız ötelendi ancak alınan kredilerle borç yükümüz daha da arttı. Ayrıca tüm borçlarımız sadece bunlardan ibaret değil, aynı zamanda birbirimize olan borçlarımız da var. Bu artan borçlar da maalesef piyasa aktörlerinin birbirlerine olan güvenini azalttı. Önerimizin, borçları azaltacak kamuya da yük getirmeyecek, faiz ödemedi firmaların finansman ihtiyacına çözüm getireceğine inanıyoruz. Bu uygulama hem bizim finansman ihtiyacın karşıladığı gibi devletinde likiditesini olumlu etkileyecektir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Kısa bir bilgilendirmenin ardından sözlerime son vereceğim. Bildiğiniz gibi İl Hıfzıssıhha Kurulu'nun kararıyla sanayide çalışma saatlerine yeni bir düzen getirildi. Kararın ardından hem sayın valimizle, hem süreci yöneten vali yardımcılarımızla çok sayıda görüşme gerçekleştirdik. Bu çabalarımızın ardından mesai bitiş sürelerinde size de bildirdiğimiz değişiklikler gerçekleştirildi. Bu olumlu bir adım oldu. Ancak kendi servisini kullanan işletmelerimizin saat sınırlamasının dışında tutulmasına ilişkin girişimlerimiz henüz bir sonuç vermedi. Sayın vali bizden kısa bir süre istedi. Uygulamadaki bazı diğer aksaklıklarla birlikte bunun da en kısa süre içinde yeniden ele alınıp çözüleceğini düşünüyorum. Konuyu takip etmeye devam edeceğiz. Bu arada 18 Kasım ASO'nun 57. Kuruluş yıldönümüydü. 57 yıldan bu yana ASO'nun kuruluşundaki ruhu sizlerle birlikte korumaya çalışıyoruz. "Başkentin sanayiinden, sanayinin başkentine" hedefine ulaşmak ve Türkiye'yi dünyada hak ettiği yere taşımak için bütün gücümüzle çalışmaya, üretmeye devam edeceğiz. Bu vesileyle ASO'nun kuruluşunda emeği geçen ve bugünlere gelmesine katkı sağlayan; ebediyete intikal etmiş olanlara Allah'tan rahmet diliyor, hayatta olanlara da bir kez daha şükranlarımızı sunuyoruz.

Sözlerime burada son veriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.